

Triakina O. A. New Technologies of Training of Customs-oriented Subjects during Professional Training of Masters of Customs Law

The paper considers new technologies of training of Customs-oriented subjects, which facilitate the development of professional competence of masters of Customs law. Learning technologies developed by the scientists from the Center of Customs & Excise Studies of the University of Canberra have been analyzed. The recommendations on the use of discussion and gaming technologies as well as situational technologies and creative works in the form of group discussions and debates, „brainstorming”, „round tables” business and role plays, making recommendations, memoranda, reports, analytical reports and strategic plans, writing essays, comments and messages, which take into account the best practices of WCO member countries concerning legislative reforms, the implementation of the international conventions, harmonization of customs procedures, during practical lessons within professionally oriented disciplines have been given. Some examples of certain tasks to be used at seminars within a few Customs-oriented subjects such as „Customs valuation”, „International Customs law” and „GATT / WTO rules” have been given. Directions for further research as to the development and implementation of applied aspects of training of masters in the field of customs law have been defined.

Key words: technologies, professional training, masters, Customs-oriented subjects, seminars, tasks, specialists, Customs law, competence.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2013 р.

Прийнято до друку 27.06.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Павленко О. О.

УДК 37.016:33-047.22

О. А. Хохлова

**ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ
У НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ**

Соціально-економічний розвиток України на сучасному етапі характеризується глибокою трансформацією всіх сфер життя та виробництва, викликаною світовими процесами глобалізації, інформатизації та зміни характеру праці. Для повноцінного існування в нових соціально-економічних умовах людина повинна усвідомлювати свою роль у соціально-економічній системі; розуміти сутність сучасних економічних процесів; володіти знаннями й уміннями, достатніми для

ефективного розв'язання різноманітних практичних задач, пов'язаних з економічною сферою своєї життєдіяльності.

Природний інтерес людей до економічних процесів, зумовлений їх прагненням до задоволення матеріальних потреб, забезпечує мотивацію особистості до набуття економічного досвіду протягом усього життя. Однак, складність і динамічність сучасних соціально-економічних процесів вимагає від людини готовності до компетентного вирішення економічних проблем вже на ранньому етапі її входження у доросле життя. Крім того, соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, вимагають оновлення змісту економічної підготовки фахівців як економічного, так і неекономічного профілю, оскільки особливості господарської діяльності будь-якої організації, установи, підприємства визначаються фактичними соціально-економічними умовами, а їх зміни мають враховуватись при модернізації усіх галузей господарства поряд з новітніми науково-технічними розробками. Саме тому сьогодні проблема формування економічної компетентності у майбутніх фахівців все більше набуває своєї актуальності.

У зв'язку з цим відзначимо наявність значного теоретико-методичного підґрунтя для розв'язання цієї проблеми в системі вищої освіти. Так, концептуальні положення, які визначають сутність економічної освіти особистості, представлені в роботах таких науковців як А. Арнольдова, Н. Злобина, Л. Любимова, К. Улибіна, В. Фофанова, В. Щербина та ін. Напрями модернізації економічної освіти особистості розглядаються у працях М. Владики, В. Розова, Н. Хроменкова та ін. Проблемі формування економічної компетентності особистості присвячені дослідження П. Атутова, Р. Ахметова, В. Демичева, О. Дроздова, І. Іткіна, В. Полякова, В. Попова, І. Сасова, Г. Смирнова, А. Уледова, М. Хроменко та інших науковців.

Економічна освіта як компонент фахової підготовки в різних галузях була предметом дослідження А. Абрамовой, Ю. Васильєва, В. Козлова, Л. Куракова, М. Малишева, Т. Скиби. Підвищенню ефективності підготовки фахівців в сучасних умовах та розвитку в них професійно значимих якостей особистості, в тому числі й економічної компетентності, присвячені розробки В. Белікова, В. Бессараб, Н. Булинського, О. Лешер, Н. Яковлева, Н. Костина та ін. В публікаціях І. Зарецької, Л. Пономарьова, В. Попова, В. Чичканова та інших дослідників обговорюються шляхи формування економічної компетентності студентів економічних спеціальностей. Втім питанням формування економічної компетентності як ключової для особистості, яка живе, спілкується і працює у сучасному соціально-економічному середовищі, приділено недостатньо уваги.

Мета статті полягає в аналізі та систематизації поглядів науковців на проблему формування економічної компетентності особистості як ключової.

Результати аналізу історичної, філософської, економічної та педагогічної літератури свідчать, що інтерес людей до економіки та економічної освіти має глибокі коріння. Чисельні історичні джерела свідчать, що потреба в економічних знаннях уперше була усвідомлена людством ще багато тисячоліть тому. Однак, ці знання були доступні, і головне - вважалися необхідними, лише для еліти суспільства. До того ж, довгий час проблема набуття економічних знань розглядалась лише у руслі отримання людиною власного зиску від економічної діяльності.

Радикальні зміни у поширенні економічних знань багато науковців пов'язують з формуванням і розвитком індустріального суспільства наприкінці XVIII століття. На наявність зв'язку між власним зиском окремої людини й інтересами суспільства в цілому, першим вказав філософ епохи Просвітництва К. Гелвецій. Він писав, що кожній людині, незалежно від походження та положення, повинно бути надано право переслідувати власний зиск, тому що від цього виграє все суспільство. Гуманістичні ідеї К. Гельвеція перекликаються з поглядами його сучасника – видатного вченого-економіста XVIII століття Адама Сміта. Адам Сміт сформулював концепцію „людини економічної”, згідно якої поведінка кожної людини ґрунтується на її особистих інтересах, сума яких і утворює інтереси суспільства. Саме такий порядок, на думку вченого, і забезпечує багатство, добробут та розвиток як окремої особистості, так і всього суспільства в цілому.

Наприкінці XIX століття на необхідності підготовки молоді до економічного життя наголошував російський педагог К. Ушинський. У рамках політехнічного напрямку підготовки фахівців феномен економічного мислення та економічної свідомості розглядався радянськими вченими А. Макаренко, А. Луначарським, С. Шацьким, П. Блонським та ін. Так, А. Макаренко у своєму видатному творі „Педагогічна поема” писав: „Зарплатня – це дуже важлива справа. Отримуючи зарплатню, вихованець напрацьовує вміння координувати особисті та суспільні інтереси” [1, с 551].

Європейськими й американськими вченими початку XX століття – Д. Дьюї, М. Вебером, Ф. Тейлором та іншими, питання надання економічних знань молоді розглядалися під дещо іншим кутом, що було пов'язано з чітким розподілом світової економічної системи того часу на планову та ринкову. Так, відомий педагог Д. Дьюї уважав, що мета освіти – навчити особистість „пристосовуватися до різних ситуацій” в умовах вільного підприємництва.

Таким чином, в різні історичні періоди розвитку людського суспільства, з об'єктивних причин, економічна освіта, а вірніше можливість на практиці застосовувати економічні знання, ставала необхідною умовою успішного функціонування елітних прошарків суспільства. У наш час, під трансформаційним впливом гуманістичних філософських ідей, формування готовності до ефективного використання

у життєдіяльності економічних знань та умінь, стає необхідним та доступним для широких верств населення

Це вплинуло як на зміст економічної освіти, так і потребу в її цілісності та систематичності. На думку М. Манукяна саме економічна освіта є одним з найбільш ефективних елементів формування світогляду молоді, тому що вона сприяє надбанню адекватних уявлень про об'єктивну реальність [2, с. 11]. Дійсно, сьогодні людина може займати активну життєву позицію тільки тоді, якщо вона володіє знаннями економічних законів, усвідомлює природу економічних явищ і сутність та наслідки економічних процесів. У цьому контексті головною ознакою успішного оволодіння економічними знаннями та навичками є готовність та досвід їх застосування на практиці, що актуалізує проблему формування економічної компетентності особистості та заняття нею провідних позицій в сучасній економічній освіті.

Визначена нами проблематика вимагає розгляду логічного ряду понять: компетентність, компетентнісний підхід, економічна компетентність.

І. Зимня вважає, що поняття „компетентність” стало відомим ще за часів Аристотеля, який вивчав можливості стану людини, визначені грецьким словом „atege” – „сила, яка розвивалася та вдосконалювалася до такого стану, що стала характерною рисою особистості” [3, с. 155]. Методологія сучасного компетентнісного підходу пов'язана з Болонською декларацією (1999 р.), яка сформулювала концепцію міжнародного визнання результатів освіти та висунула вимогу до академічного співтовариства: розробити взаємопов'язані, загальнозрозумілі критерії такого визнання. Саме ця нова методологія і дістала назву компетентнісного підходу.

Компетентнісний підхід – це пріоритетна орієнтація на цілі-вектори освіти: самовизначення (самодетермінація), самоактуалізація, соціалізація та розвиток індивідуальності. Однак, як зазначає Н. Побірченко, якщо для західноєвропейської поняттєвої системи категорія „компетентнісного підходу” є природною, що виникла еволюційно в останні чотири десятиліття, то для вітчизняної освітньої традиції, яка використовує для опису освіченості та професіоналізму іншу систему понять, зокрема відому категоріальну тріаду „знання, уміння, навички”, використання компетентнісного підходу зумовило потребу своєрідного перегляду всієї категоріальної системи в педагогіці, визначення місця нових категорій і їх взаємодії з традиційними [4]. Зазначимо, що на думку науковців традиційні види освіти вже не можуть повною мірою задовольняти потреби, що зросли у зв'язку з соціально-економічними змінами. Наприклад, І. Тараненко пише: „Якщо двадцять років тому вважалося, що людина одержує спеціальність, освіту, якої їй вистачить на все життя, то в наш час технологічні досягнення й економічні перетворення настільки часто викликають і глобальні зміни в умовах праці, що ніхто вже не зможе прожити все життя, виконуючи

одну й ту ж роботу. Це породжує необхідність опанувати життєву та соціальну компетентність” [5].

Однак застосування компетентнісного підходу на практиці не є простим. Деякі науковці бачать складність даної проблеми в тому, що неможливо просто „навчити” компетентностям, запропонувати їх як єдину, логічно структуровану, впорядковану систему знань. Знання компетентної людини оперативні та мобільні – вони постійно оновлюються. Однак, незважаючи на всі складності, більшість дослідників вважає, що саме компетентнісний підхід в усіх значеннях й аспектах найбільш глибоко відображає модернізаційні процеси, які нині наявні в усіх країнах Європи.

М. Armstrong, автор книги „A Handbook of Human Resource Management Practice”, справедливо зазначає, що поняття „компетентність” стало загальновідомим тому, що за своєю суттю воно відноситься до трудових показників. Воно напряду пов’язано з тими чинниками, які впливають на рівень індивідуальних показників у праці та ефективність діяльності організації [6]. С. К. Prahalad і G. Hamel – співавтори роботи „The Core Competence of the Corporation”, підкреслювали, що саме одержимість нарощуванням компетентностей і характеризує сьогодні світових переможців [7].

Визначення сутності компетентності ми знаходимо в працях В. Адольфа, Т. Браже, Ю. Варданяна, Б. Гершунського, В. Оношкіна, Є. Огарьова та інших науковців. Наведемо деякі приклади тлумачень поняття „компетентність”.

Так, В. Оношкін і Є. Огарьов визначають компетентність як загальний оціночний термін, що означає здатність діяти «зі знанням справи» і який повинен вживатися стосовно осіб певного соціально-професійного статусу, характеризуючи міру відповідності їх розуміння, знання й уміння реальному змісту і складності завдань, які ними виконуються та проблем, що ними вирішуються.

Ю. Варданян стверджує, що компетентність – це готовність та здатність особистості використовувати теоретичні знання та наявний досвід для вирішення відповідних завдань. На думку М. Чошанова „компетентність – це мобільність знань + гнучкість методу + критичність мислення”. Б. Гершунський, учасник програм розвитку освіти та дослідник глибинних основ формування людської свідомості, включає компетентність в ланцюг результативності освіти, розміщуючи її (компетентність) таким чином: грамотність – освіченість – **компетентність** – культура – менталітет. Складною інтегрованою системою, яка дає потенціальну готовність вирішувати задачі зі знанням справи, вважає компетентність Ю. Пузієнко [8, с 28]. Це визначення ми вважаємо найбільш близьким до нашого розуміння сутності компетентності.

У роботах Дж. Равен термін «компетентність» використовується для визначення специфічної здатності особистості, яка є необхідною для

виконання конкретної дії в конкретній галузі, що включає в себе вузькоспеціалізовані знання, особливі предметні навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за власні дії. Е. Долл, стверджує, що людина компетентна лише тоді, коли вона здатна володіти силою та волею, які їй допомагають діяти адекватно ситуації.

Таким чином, компетентність не зводиться до знань та вмінь в якомусь кількісному співвідношенні та конкретному обсязі, але без знань та досвіду діяльності компетентним стати неможливо. Крім цього компетентність має бути прямо пропорційна активності та свідомому відношенню людини до власної освіти.

Українські вчені (Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пометун, О. Локшина, О. Савченко, С. Трубачева, Л. Таращенко та ін.) у межах міжнародного проекту „Освітня політика і освіта, „рівний – рівному” визначили систему компетентностей таким чином: ключові компетентності; загальногалузеві компетентності; предметні компетентності. При цьому під ключовими компетентностями маються на увазі надпредметні (міжпредметні) компетентності, які визначають як здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, культуродоцільні види діяльності, ефективно розв'язуючи відповідні проблеми.

У світлі проблеми нашого дослідження ми схильні вважати, що економічна компетентність має розглядатись як ключова згідно запропонованої розробниками проекту системи компетентностей. Наша позиція узгоджується з поглядами відомого науковця Р. Боятциса, з іменем якого найчастіше пов'язують перші серйозні дослідження економічної компетентності. Цим науковцем у 1982 р. запропоновано визначення економічної компетентності як однієї з ключових характеристик людини, яка причинно визначає ефективність її роботи [9, с. 71].

Інші науковці (П. Атутов, В. Демичев, А. Дроздов, І. Іткін, В. Попов, І. Сасова, Г. Смирнов, А. Уледов та ін.) визначають економічну компетентність як складову частину загальної культури особистості. Е. Юркшене підкреслює, що „...ні освіченість, ні громадянськість, ні цивілізованість немислима без економіки” [10]. О. Лозгачьова пояснює значимість формування економічної компетентності як ключової для особистості тим, що кожна людина мимоволі включається в економічні відносини [11].

Ю. Пузієнко розглядає проблему формування загальної економічної компетентності як психолого-педагогічну, підкреслюючи, що формування економічної компетентності у молоді в сучасних умовах набуває все більшого значення, оскільки суперечливий характер явищ економічної дійсності вимагає від кожної особистості здатності виробити свій погляд на оточуюче економічне середовище [8, с 28].

О. Назарова, вважає, що економічна компетентність, як ключова для людини, повинна розглядатися в наступних площинах:

- когнітивно-емпіричній, яка відображає теоретичний і практичний досвід господарської діяльності;
- соціокультурній, яка містить базис соціально-економічних цінностей, що накопичувався попередніми поколіннями;
- професійній, що орієнтується на розвиток певних професійно-діяльнісних структур особистості з урахуванням вимог, обумовлених рівнем розвитку суспільства;
- особистісно-психологічній, яка припускає розвиток у індивіда ціннісно-мотиваційних орієнтирів господарської діяльності;
- історико-географічній, яка відображає специфіку формування економічної компетентності залежно від кліматичних та географічних умов, особливостей ментальності, режиму влади тощо [12].

Економічну компетентність, на думку дослідниці, необхідно розглядати комплексно, як сукупність грамотності, свідомості, мислення, світогляду та поведінки [12].

Формування економічної компетентності людини, на думку Н. Загвязинської, обумовлено певними потребами до яких дослідницею віднесені:

- світоглядні потреби, тобто прагнення зрозуміти свою роль і місце в житті й відповідно до цього будувати свою діяльність;
- пізнавальні потреби – пізнання законів функціонування економіки з метою збільшення ефективності своєї діяльності;
- морально-етичні потреби, тобто потреби духовного спілкування з людьми, що дає спільна праця, потреба турботи про інших;
- потреби безпеки - необхідність зберегти і забезпечити добробут свій та своєї сім'ї, сприятливі умови для існування суспільства, збереження свого життя, здоров'я, відповідальне відношення до своєї діяльності [13, с 51].

Виділені автором потреби безпосередньо пов'язані з різноманітними видами діяльності, в першу чергу, з професійною діяльністю, яка, незалежно від її фахової спрямованості, забезпечує матеріальні і нематеріальні потреби людини. Тому формування економічної компетентності має розглядатись як одна з актуальних задач системи професійної підготовки майбутніх фахівців як економічного, так і неекономічного профілю.

Таким чином, результати проведеного аналізу наукової літератури показують, що економічна компетентність як ключова для особистості є складною інтегрованою системою, яка дає потенціальну готовність вирішувати задачі зі знанням справи, зиском для себе та користю для інших людей. Економічну компетентність як ключову для людини необхідно розглядатись в історико-філософській, соціальній та психолого-педагогічній площинах.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу поглядів науковців на проблему формування економічної компетентності як ключової, ми дійшли висновку, що її актуальність зростає в умовах сучасних

соціально-економічних трансформацій. У зв'язку з цим, формування економічної компетентності стає одним з провідних завдань системи вищої освіти. Зважаючи на те, що значна частка практичних завдань життєдіяльності людини визначається фаховою спрямованістю її професійної діяльності, зміст економічної компетентності фахівців різних профілів має певні особливості, аналіз яких ми і вважаємо напрямком наших подальших досліджень.

Список використаної літератури

- 1. Макаренко А.** Педагогическая поэма / А. Макаренко. – Х. : Прапор, 1981. – 630 с.
- 2. Манукян М. К.** Формирование экономической компетентности у студентов технических ССУЗов / дис ... канд. пед наук : 13.00.08: / Микаэл Константинович Манукян. – М., 2006 – 127 с.
- 3. Зимняя И. А.** Ключевые компетентности как результативно целевая основа компетентного подхода в образовании. Методологический семинар: Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы, М., 2004. – 32 с.
- 4. Побірченко Н. С.** Проблема компетентнісного підходу / Н. С. Побірченко // Освіта і педагогічна наука. – 2012. - № 3. – С. 24 – 30.
- 5. Тараненко І.** Розвиток життєвої компетентності та соціальної інтеграції: досвід європейських країн. / Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: наук.-метод. зб. / І. Тараненко. – К. : Контекст, 2000. Режим доступу – <http://library.rehab.org.ua/ukrainian/prof/taranenko>
- 6. Armstrong M. A** Handbook of Human Resource Management Practice / M. A. Armstrong. - Режим доступу – amazon.com/Handbook-Human...Management-Practice/dp...
- 7. Prahalad C. K., Hamel G.** The Core Competence of the Corporation / Prahalad C. K., Hamel G. – Режим доступу - amazon.com/Competence-Corporation-OnPoint...Edition...
- 8. Пузиенко Ю. В.** Формирование экономической компетентности студента / дис ... канд. пед наук : 13.00.01: / Пузиенко Юлия Владимировна. – Оренбург, 2007 – 165 с.
- 9. Баранников К. А.** Формирование экономической и бизнес компетенций учащихся учреждений среднего профессионального образования и их влияние на экономическую безопасность личности : дис ... кан.пед. наук : 13.00.01 / Кирилл Анатольевич Баранников. – М., 2009. – 163 с.
- 10. Юркшене Е.** Экономико-математическая компетентность. Современные медиа-технологии в образовании и культуре / Е. Юркшене. – Режим доступу – <http://www.nformio.ru/main.php?id=20&pid=121>
- 11. Лозгачева Е. В.** Экономическая компетентность и ее место в современном профобразовании / Е. В. Лозгачева. – Режим доступу – <http://rudocs.exdat.com/docs/index-3819.html?page=67>
- 12. Назарова О. Г.** Формирование экономической компетентности у учащихся профессионального лица в учебном процессе. – Режим доступу – <http://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-08/>
- 13 Овакимян Е. Е.** Развитие экономической компетентности студентов ВУЗов / дис ... канд.

пед наук : 13.00.08: / Екатерина Евгеньевна Овакимян – Челябинск, 2010. – 178 с.

Хохлова О. А. Проблема формування економічної компетентності особистості у науковій літературі

У статті проаналізовані та систематизовані погляди науковців на проблему формування економічної компетентності особистості. За результатами аналізу науково-методичної літератури зроблено висновок про те, що інтерес людей до економіки та економічної освіти має глибокі коріння. Автором дослідженні зміни, які відбулися у поширенні економічних знань у зв'язку з формуванням індустріального та постіндустріального суспільств. Розглянуто логічний ряд понять: компетентність, компетентнісний підхід, економічна компетентність. Проаналізовані погляди вчених на місце компетентності в системі інших категорій, які характеризують особистісні якості людини. Економічна компетентність розглянута як ключова характеристика людини, яка причинно визначає ефективність її роботи. Виявлено, що економічна компетентність може розглядатись у декількох аспектах: в історико-філософському, в соціальному, в психолого-педагогічному. Під економічною компетентністю ми розуміємо складну інтегровану систему особистісних характеристик, яка дає людині потенційну готовність вирішувати задачі життєдіяльності в економічно розвиненому суспільстві зі знанням справи, зиском для себе та користю для інших людей. Визначено, що формування економічної компетентності має розглядатись як одна з актуальних задач системи професійної підготовки майбутніх фахівців як економічного, так і неекономічного профілю. Визначено напрямки подальших досліджень – зміст економічної компетентності фахівців різних профілів.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, економічна компетентність, економічна компетентність фахівців економічного профілю, економічна компетентність фахівців неекономічного профілю.

Хохлова А. А. Проблема формирования экономической компетентности личности в научной литературе

В статье проанализированы и систематизированы взгляды ученых на проблему формирования экономической компетентности личности. По результатам анализа научно-методической литературы сделан вывод о том, что интерес людей к экономике и экономическому образованию имеет глубокие корни. Автором исследованы те изменения, которые произошли в распространении экономических знаний в связи с формированием индустриального и постиндустриального обществ. Рассмотрен логический ряд понятий: компетентность, компетентностный подход, экономическая компетентность. Проанализированы взгляды ученых на место компетентности в системе других категорий,

характеризующие личностные качества человека. Экономическая компетентность рассмотрена как ключевая характеристика человека, которая причинно определяет эффективность его работы. Определено, что экономическая компетентность может рассматриваться в различных аспектах: в историко-философском, в социальном, в психолого-педагогическом. Под экономической компетентностью мы понимаем сложную интегрированную систему личностных характеристик, которая дает человеку потенциальную готовность решать задачи жизнедеятельности в экономически развитом обществе со знанием дела, выгодой для себя и пользой для других людей. Также определено, что формирование экономической компетентности должно рассматриваться как одна из актуальных задач системы профессиональной подготовки будущих специалистов как экономического, так и неэкономического профиля. Направлением дальнейших исследований автор считает изучение содержания экономической компетентности специалистов различных профилей.

Ключевые слова: компетентность, компетентностный подход, экономическая компетентность, экономическая компетентность специалистов экономического профиля, экономическая компетентность специалистов неэкономического профиля.

Khokhlova A. A. The Problem of Formation of Economic Competence of a Person in the Scientific Literature

The views of scientists on the problem of formation of the economic competence of a person are analyzed and systematized in the article. As a result of the analysis of scientific-methodical literature the conclusion has been that people's interest in Economics and economic education has deep roots. The author studied the changes that had occurred in the spreading of economic knowledge in connection with the formation of industrial and post-industrial societies. Logical series of concepts: competence, competence-based approach, economic competence. The views of scientists on the place of competence in the system of other categories, describing the personal qualities of the person were analyzed. Economic competence has been considered as a key characteristic of a person, which defines the efficiency of its work. It has been found that the economic competence can be considered in various aspects: the historical, philosophical, social, psychological and pedagogical. Under the economic competence we understand a complex integrated system of personal characteristics, which gives a person the potential readiness to face the challenges of life in the economically developed society with knowledge of the case, the benefit for themselves and for public benefit. It has been determined that the formation of economic competence should be considered as one of the relevant tasks of the system of professional training of future specialists of both economic and non-economic profile. The content of the economic competence of the specialists of various profiles has been defined a direction of further research.

Key words: competence, competence-based approach, economic competence, economic competence of specialists of economic profile, the economic competence of specialists of non-economic profile.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2013 р.

Прийнято до друку 27.06.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Савченко С. В.